

Sygn. akt I Ca 27/14

Sygn. akt I Cz 43/14

POSTANOWIENIE

Dnia 21 lutego 2014 r.

Sąd Okręgowy w Elblągu I Wydział Cywilny

w składzie następującym :

Przewodnicząca SSO Teresa Zawistowska

Sędziowie SO Aleksandra Ratkowska

SO Dorota Twardowska /spr./

po rozpoznaniu w dniu 21 lutego 2014 r. w Elblągu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi B. N. i M. N. o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Elblągu z dnia 28 lutego 2012 r., sygn. akt I Ca 46/12 i I Cz 101/12

w sprawie z powództwa P.(...) w K.

przeciwko B. N. i M. N.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Rejonowego w Elblągu

z dnia 20 października 2011 r. sygn. akt I C 152/11

oraz na skutek zażalenia pozwanych

od postanowienia zawartego w punkcie III (trzecim) wyroku Sądu Rejonowego w Elblągu z dnia 20 października 2011 r. sygn. akt I C 152/11

postanawia :

odrzucić skargę.

Sygn. akt I Ca 27/14

Sygn. akt I Cz 43/14

UZASADNIENIE

Pozwani B. N. i M. N. domagali się wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Elblągu z dnia 28 lutego 2012 r. sygn. akt I Ca 389/11 i I Cz 101/12 w sprawie z powództwa P.(...) w K. przeciwko B. N. i M. N. o zapłatę, wskazując jako podstawę art. 401 ust. 2 k.p.c. oraz art. 403 § k.p.c. i powołując się na pominięcie przez sąd rozpoznający apelację faktu braku zamieszczenia w umowie pożyczki hipotecznej informacji

przewidzianych prawem, powzięcie wiedzy o tym fakcie oraz orzecznictwie na ten temat w dniu 30 grudnia 2013 r. z informacji przekazanych przez inną osobę znaną pozwanym a uzyskanych przez nią z postępowania toczącego się przeciwko tej osobie. Podnoszono także naruszenie art. 381 k.p.c. poprzez dopuszczenie nowych dowodów złożonych przez powoda w postępowaniu apelacyjnym, twierdząc że nastąpiło naruszenie prawa procesowego i materialnego, a nieuwzględnienie orzecznictwa wskazywanego w skardze pozbawiło pozwanych możliwości działania. Wskazywano także na fakt przyjmowania przez pozwaną leków psychotropowych, co ma „wpływ na treść jej zeznań”.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powołując jako podstawę wznowienia postępowania pozbawienie możliwości działania oraz wykrycie okoliczności faktycznych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy – a więc formalnie podstawy przewidziane w art. 401 ust. 2 k.p.c. oraz art. 403 § 2 k.p.c. – pozwani odwołują się do powzięcia informacji o orzeczeniach zapadłych w innych sprawach dotyczących stosowania przepisów ustawy o kredycie, co w istocie ma stanowić podstawę wznowienia postępowania wobec niekorzystnego dla skarżących wyniku tego postępowania.

Zgodnie z art. 410 § 1 zd. 1 k.p.c. sąd odrzuca skargę wniesioną po upływie przepisanej terminu, niedopuszczalną lub nieopartą na ustawowej podstawie. Skarżący wprawdzie powołują się na ustawową podstawę wznowienia oraz przytaczają okoliczności faktyczne, które w ich ocenie wyczerpują znamiona przywołanych podstaw wznowienia postępowania, jednakże w rzeczywistości nie zachodzi podstawa do wznowienia postępowania.

Zgodnie z art. 401 ust. 2 k.p.c. można żądać wznowienia z powodu nieważności, jeżeli strona nie miała zdolności sądowej lub procesowej albo nie była należycie reprezentowana bądź jeżeli wskutek naruszenia przepisów prawa była pozbawiona możliwości działania; nie można jednak żądać wznowienia, jeżeli przed uprawomocnieniem się wyroku niemożność działania ustała lub brak reprezentacji był podniesiony w drodze zarzutu albo strona potwierdziła dokonane czynności procesowe. Artykuł 401 pkt 2 k.p.c. określając podstawy wznowienia nawiązuje do art. 379 pkt 2 k.p.c. Zdolność sądowa oznacza zdolność występowania w procesie jako strona a jej brak uniemożliwia występowanie określonego podmiotu w charakterze strony w postępowaniu sądowym i stanowi podstawę nieważności postępowania (art. 379 pkt 2 k.p.c.). Podobne znaczenie ma brak zdolności procesowej, oznaczającej zdolność do samodzielnego dokonywania czynności procesowych. Podstawa wznowienia postępowania związana z pozbawieniem strony możliwości działania powinna być rozumiana podobnie jak przyczyna nieważności określona w art. 379 pkt 5 k.p.c., tj. pozbawienie strony możliwości obrony swoich praw. Artykuł 401 pkt 2 k.p.c. wprowadza jednak dodatkowy warunek w postaci związku pomiędzy naruszeniem przepisów prawa a pozbawieniem strony możliwości działania jako przesłanki wznowienia. Dla uzyskania wznowienia postępowania strona musi wykazać, że w zakończonym prawomocnym orzeczeniu postępowaniu była pozbawiona możliwości działania „wskutek naruszenia przepisów prawa”, a nie z uwagi na okoliczności dotyczące jej stanu zdrowia, nie podniesione we wcześniejszym postępowaniu. Naruszenie przepisów prawa, które powoduje pozbawienie strony możliwości działania musi być wynikiem postępowania (działania lub zaniechania) strony przeciwnej lub sądu i powodować całkowite pozbawienie skarżącego możliwości obrony swoich praw. Jeżeli strona nie skorzystała w postępowaniu sądowym z możliwości, jaką miała i nie podniosła zarzutów przed zakończeniem postępowania w sprawie, to brak aktywności nie może dawać jej uprawnień do późniejszego wniesienia skargi o wznowienie postępowania. Nie stanowi pozbawienia możliwości działania uzasadniającego wznowienie postępowania także pominięcie przez sąd środka dowodowego wskazanego przez stronę (zob. postanowienie SN z dnia 20 maja 1990 r., II UKN 105/99, OSNP 2000, nr 19, poz. 735).

Z kolei art. 403 § 2 k.p.c. przewiduje możliwość wznowienia postępowania w sytuacji późniejszego wykrycia prawomocnego wyroku, dotyczącego tego samego stosunku prawnego, albo wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Możliwość wznowienia postępowania na podstawie art. 403 § 2 k.p.c. jest uzależniona od zaistnienia łącznie trzech przesłanek: wykrycia po uprawomocnieniu się wyroku nowych okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które istniały w toku postępowania, ale nie zostały w nim powołane, możliwości ich wpływu na wynik sprawy, niemożności skorzystania z nich przez stronę w poprzednim postępowaniu. Określona w art. 403 § 2 k.p.c. podstawa skargi o wznowienie postępowania nie zachodzi, jeżeli w poprzednim postępowaniu istniała

obiektywna możliwość powołania się na okoliczności faktyczne lub środki dowodowe, a zaniechanie strony w tym przedmiocie było następstwem jej zaniedbań, opieszałości, zapomnienia czy błędnej oceny potrzeby ich powołania (postanowienie SN z dnia 10 lutego 1999 r., II CKN 807/98, Lex nr 78214, postanowienie SN z dnia 12 lutego 2004 r., V CZ 2/04, niepubl. i postanowienie SN z dnia 25 maja 2011 r., II CZ 3/11, niepubl.).

W uzasadnieniu postanowienia z dnia 4 marca 2005 r., III CZP 134/04 (Lex nr 151652) Sąd Najwyższy stwierdził natomiast, że wykrycie okoliczności faktycznych lub dowodów, które poza przesłanką ich ujawnienia w postępowaniu prawomocnie zakończonym, powinno być dla strony skarżącej "nieujawnialne". Fakty zaś ujawniane, czyli te, które strona powinna znać, tj. miała możliwość dostępu do nich, nie są objęte hipotezą tego przepisu.

W kontekście unormowania art. 410 k.p.c. obowiązkiem Sądu jest ustalenie, czy skarżący wskazał podstawę odpowiadającą jednej z określonych w kodeksie podstaw wznowienia postępowania (zob. postanowienie SN z dnia 24 marca 1998 r., I PKN 97/98, OSNP 1999, nr 9, poz. 308; postanowienie SN z dnia 14 stycznia 1999 r., II UKN 417/98, OSNP 2000, nr 6, poz. 254). Przyjmuje się jednak, że ocena, czy skarga opiera się o ustawową podstawę wznowienia, nie ogranicza się do badania, czy okoliczności wskazane przez skarżącego dają się podciągnąć pod przewidzianą w ustawie podstawę wznowienia, lecz obejmuje badanie i ustalenie, czy podstawa wznowienia rzeczywiście istnieje (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 19 maja 2005 r., II CZ 41/05, niepubl., z dnia 14 grudnia 2006 r., I CZ 103/06, niepubl., z dnia 30 maja 2007 r., I CZ 40/07, niepubl. oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2007 r., III CSK 56/07, Lex nr 334985).

Podkreślić zatem należy, że samo sformułowanie podstawy wznowienia, nawet w sposób odpowiadający przepisom art. 401, 401¹, 403 k.p.c., nie oznacza, że skarga opiera się na ustawowej podstawie wznowienia, jeżeli z uzasadnienia skargi wynika, iż podnoszona podstawa nie zachodzi. Taka skarga podlega odrzuceniu na podstawie art. 410 § 1 k.p.c. (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 października 1999 r., II UKN 174/99, LEX 45294 i z dnia 19 grudnia 2003 r., III CZ 130/03, niepubl.). Również w powołanym postanowieniu z dnia 14 grudnia 2006 r. oraz wyroku z dnia 16 maja 2007 r. Sąd Najwyższy stwierdził, że zgodnie z treścią art. 410 § 1 k.p.c. skarga podlega odrzuceniu nie tylko wtedy, gdy powołana w niej podstawa wznowienia została sformułowana w sposób nieodpowiadający ustawie, ale także wówczas, gdy wskazane w niej okoliczności wprawdzie dadzą się podciągnąć pod przewidzianą w ustawie podstawę wznowienia, to jednak w rzeczywistości podstawa ta nie występuje.

W przedmiotowej sprawie powołane jako podstawa skargi okoliczności dotyczące uzyskania wiedzy o orzecznictwie dotyczącym stosowania przepisów w innych sprawach prowadzonych bez udziału pozwanych, niezastosowaniu przez sąd orzekający rygoru art. 381 k.p.c. oraz stosowaniu leków przez pozwaną, w istocie nie wyczerpują powołanych w skardze i omówionych powyżej podstaw wznowienia, a tym samym nie występują w rzeczywistości podane przez pozwanych podstawy wznowienia postępowania z art. 401 ust. 2 k.p.c. oraz art. 403 § 2 k.p.c.

Ponadto niedopuszczalne było wznowienie postępowania zażaleniowego z uwagi na dyspozycję art. 399 k.p.c., zgodnie z którym można żądać wznowienia postępowania, które zostało zakończone prawomocnym wyrokiem, a jedynie na podstawie określonej w art. 401¹ k.p.c. postępowanie może być wznowione również w razie zakończenia go postanowieniem, co dotyczy sytuacji, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie, a takiej podstawy w skardze nie powoływano.

Wobec powyższego na podstawie art. 410 § 1 k.p.c. w związku z powołanymi przepisami skarga podlega odrzuceniu, o czym Sąd Okręgowy orzekł w sentencji.